STRESZCZENIE

Praca doktorska

Ks. Piotr Borowiak

„Rola muzyki w formacji do kapłaństwa. Studium teologiczno-muzykologiczne na przykładzie Wyższego Międzydiecezjalnego Seminarium Duchownego w Opolu."

Kościół w ciągu wieków swojej historii zatroskany był o przekaz Dobrej Nowiny, starając się wypełnić w ten sposób polecenie dane przez Jezusa Chrystusa. Jednocześnie konsekwentnie zabiegał o rzetelną formację tych, którzy chcąc odpowiadać na Boże powołanie zapragnęli przyjąć sakrament święceń. Z powyższych racji odpowiednie przygotowanie kandydatów do kapłaństwa jest zawsze ważnym wyzwaniem.

W kontekście tematyki rozprawy warto podkreślić, że Kościół również dowartościowywał w swojej historii muzykę. Trudno zatem oprzeć się podpowiedziom intuicji, która przekonuje, że pośród wielu aspektów formacji przygotowującej do sakramentu święceń istotne miejsce należy się również tej dziedzinie sztuki. Istnieje ścisły związek muzyki i liturgicznej chwalby Bożej, źródła i szczytu życia chrześcijańskiego[1] oraz wielości nabożeństw roku kościelnego związanych ze śpiewem.

W niniejszej rozprawie zostało postawione następujące pytanie: Czy muzyka może odegrać jakąkolwiek rolę w formacji do kapłaństwa? Rozumiejąc potrzebę formacji do kapłaństwa oraz jej wielowymiarowość, zastanawiano się na tym, czy muzyka i śpiew mogą stać się użyteczne w procesie kształcenia kandydata do święceń. Jeszcze innymi słowy: newralgiczną kwestią rozważań niniejszej dysertacji jest próba odpowiedzi na pytanie: Czy muzyka może być jakimś ważkim narzędziem w procesie formacji do kapłaństwa?

Wydaje się, że poszukując odpowiedzi na tak zwerbalizowany problem badawczy, należy zogniskować go na domu formacyjnym, którego tradycje zakorzenione są w bogatym dziedzictwie muzyki kościelnej. Nie ma wątpliwości, że wymóg ten weryfikuje się w seminarium duchownym Śląska Opolskiego.

Aby zrealizować tak postawione zadanie sięgnięto najpierw do dokumentów Kościoła dotyczących formacji do kapłaństwa. Konieczne stało się także naszkicowanie historii seminarium oraz śląskich tradycji muzyki kościelnej. Kolejnym element badań stanowi

[1] Por. KK, nr 11.

studium życia liturgiczno-muzycznego, nauczania w zakresie muzyki kościelnej, funkcjonowania zespołów śpiewaczych i instrumentalnych oraz życia kulturalnego w opolskim seminarium pod kątem interesującej nas tematyki. Metodą jest tu głównie praca na archiwaliach seminaryjnych, do których dotarł autor rozprawy. Przeprowadzony został również szereg wywiadów z osobami, którym bliska jest tematyka formacji do kapłaństwa i muzyki kościelnej na Śląsku z jej lokalnymi tradycjami.

W ostatnim rozdziale omawianej rozprawy autor próbuje ukazać jak odpowiednio przeprowadzona formacja muzyczna może być pomocna w posłudze przyszłych kapłanów w zakresie głoszenia Słowa Bożego, sprawowania liturgii oraz ewangelizacji i katechizacji.

Z przeprowadzonych badań wynika jednoznacznie, że bogate życie muzyczne seminarium duchownego na Śląsku Opolskim od czasów powojennych po współczesność było pochodną śląskich tradycji muzyczno-kościelnych, a podejmowane działania osób odpowiedzialnych za formację seminaryjną nieprzypadkowo odwoływały się tego dziedzictwa. Obejmuje ono zarówno chorał gregoriański (oprócz programowej nauki chorału istnieje *schola cantorum*), muzykę polifoniczną (od początku seminarium istnieje chór seminaryjny), jak i naukę pieśni i śpiewów liturgicznych, w oparciu o tendencje, które kreśli dorobek pokoleń na Śląsku.

Badania zrealizowane na użytek niniejszej dysertacji podkreślają, że dobrze zdefiniowana i praktykowana formacja muzyczna w seminarium duchownym przekłada się na duszpasterstwo. To zaś owocuje pozytywnymi konsekwencjami – następuje pewne sprzężenie zwrotne. Kandydat do kapłaństwa pochodzący z rodziny bądź wspólnoty parafialnej o bogatych tradycjach muzycznych idąc do seminarium, jeszcze bardziej pogłębia swoje umiejętności. Jako kapłan będzie mógł zatem zastosować wielowymiarowo muzykę w duszpasterstwie oraz zadbać o piękno liturgii, w tym także muzyki jako jej integralnej części. Wtedy omawiana dziedzina nadal stanowić będzie istotny element życia duchowego i kulturowego na Śląsku.

Niech ostatnie słowo należy do kard. J. Ratzingera, późniejszego papieża Benedykta XVI, który uzmysławia nam, że „(…) muzyka oczyszcza zasypaną pyłem drogę do serca, do jego najgłębszego wnętrza, gdzie spotyka się bezpośrednio ze Stwórcą i Odkupicielem. (…) muzyka staje się drogą, która prowadzi do Jezusa – drogą, na której Bóg ukazuje nam swoje zbawienie”[2].

[2] J. RATZINGER, *Teologia liturgii. Sakramentalne podstawy życia chrześcijańskiego* (Opera Omnia 11), tłum. W. Szymona, Lublin 2012, s. 567.